

5. Официальный сайт Государственного комитета статистики Украины. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Предпринимательская среда в Украине: монография / Ю.В. Макогон, Т.В. Орехова, О.Н. Анисимова, И.В. Хаджинов, В.В. Кошеленко; под ред. Ю.В. Макогона. – Донецк: ДонНУ, Каунас: КТУ, 2010. – С. 147 – 184.
7. РБК Україна – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.rbc.ua/rus/news/society/v-ukraine-v-i-polugodii-2013-g-obem-vypolnennyh-nauchnyh-i-19082013125300>

УДК 005.21:621.39

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРИНЦИПИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

Цурик О.В., аспірантка Донецького національного університету

Цурик О.В. Концептуальні принципи стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі.

У статті розкрито сутність концепції управління та певні характерні риси її застосування. Розглянуто філософську та організаційно-управлінську концепції стратегії. Приведено у вигляді схеми розроблену автором концепцію створення ефективного механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі. Висвітлено мету, принципи ефективного механізму, складові стратегії, інструменти та методи реалізації стратегії. Детально охарактеризовано основні принципи цього механізму, а саме: принципи стратегічного розвитку, принципи державної підтримки, принципи міжнародного співробітництва, принципи здійснення інноваційної діяльності компанії. Обґрунтовано необхідність подальшого детального розгляду інструментів та методів реалізації стратегії, нормативного забезпечення стратегії, критеріїв оцінки ефективності механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі.

Ключові слова: стратегія, стратегічний розвиток, концепція управління, телекомунікаційна галузь, ефективний механізм, стратегічне управління, інструменти та методи, принципи стратегічного розвитку.

Цурик О.В. Концептуальные принципы стратегического развития предприятий телекоммуникационной отрасли.

В статье раскрыта сущность концепции управления и определены характерные черты ее применения. Рассмотрены философская и организационно-управленческая концепции стратегии. Приведена в виде схемы разработанная автором концепция создания эффективного механизма определения приоритетов и направлений стратегического развития предприятий телекоммуникационной отрасли. Освещены цели, принципы эффективного механизма, составляющие стратегии, инструменты и методы реализации стратегии. Подробно охарактеризованы основные принципы этого механизма, а именно: принципы стратегического развития, принципы государственной поддержки, принципы международного сотрудничества, принципы осуществления инновационной деятельности компании. Обоснована необходимость дальнейшего детального рассмотрения инструментов и методов реализации стратегии, нормативного обеспечения стратегии, критериев оценки эффективности механизма определения приоритетов и направлений стратегического развития предприятий телекоммуникационной отрасли.

Ключевые слова: стратегия, стратегическое развитие, концепция управления, телекоммуникационная отрасль, эффективный механизм, стратегическое управление, инструменты и методы, принципы стратегического развития.

Tsurik O. Conceptual principles of strategic development of enterprises of telecommunication sphere.

The article considers the essence of the management concept and determines the typical features of its use. The philosophic and organizational-managerial concepts of the strategy are considered. The concept of creation of effective mechanism of determination of priorities and directions of strategic development of enterprises of telecommunication sphere cultivated by the author is given in the form of the scheme. The aims, the principles of the effective mechanism, the components of the strategy, instruments and methods of strategy realization are covered. The main principles of this mechanism are thoroughly characterized, to wit: the strategic development principle, state support principle, international collaboration principle, principle of company's innovation activity realization. The necessity of further detailed considering of instruments and methods realization strategy, normative support strategy, the criteria of evaluation of effectiveness of mechanism of determination of priorities and directions of strategy development of enterprises of telecommunication sphere are based.

Keywords: strategy, strategic development, managerial concept, telecommunication sphere, effective mechanism, strategic development, instruments and methods, principles of strategic development.

Постановка проблеми. Останнє десятиріччя характеризуються бурхливим розвитком високих технологій саме в сфері телекомунікацій. На даний час галузь телекомунікацій відноситься до найважливіших секторів економіки, які забезпечують функціонування і взаємодію всіх складових господарського комплексу країни. Стрімкий розвиток телекомунікаційного ринку може стати одним із ключових факторів зростання національної економіки України, росту ділової і інтелектуальної активності суспільства. В той же час, галузь працює у важкопрогнозованих умовах та при нестійкому економічному стані держави, що призводить до підвищення ризику програм її розвитку і стримує інвестиційні процеси, а також потребує вирішення як організаційних проблем, так і проблем щодо ефективного корпоративного управління. Наявність таких проблем обумовлює необхідність розробки концепції удосконалення механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств галузі зв'язку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти стратегічного управління підприємством, проблем розвитку, стратегічного вибору і досягнення успіху компаній та організацій знайшли відображення у наукових працях багатьох закордонних учених та українських науковців, зокрема Р. Акоффа, П. Друкера, Г. Мінцберга, Р. Майлза, Р. Румельта, А. Томпсона, Д. Шендела, О.Алимова, О. Амоші, В. Герасимчука, Л. Довганя, В.Нємцова, В. Пономаренка, З. Шершньової, та ін. Вивчення різноманітних аспектів розвитку ринку телекомунікацій в Україні займалися такі вчені, як: Т. Зборовська, В. Гранатуров, Н. Хруц та ін.

Виділення невирішеної проблеми. Проте специфічні умови господарювання вітчизняних підприємств телекомунікаційної галузі вимагають подальших досліджень інструментів та методів реалізації стратегії, теоретичних і практичних аспектів концепції стратегічного розвитку, принципів стратегічного управління.

Метою даної статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів концепції стратегічного розвитку підприємств сфери телекомунікацій у сучасних умовах.

Результати дослідження. Будь-який тип управління базується на відповідній концепції.

Концепція управління — це система ідей, принципів, уявлень, що зумовлюють мету функціонування організації, механізми взаємодії суб'єкта та об'єкта управління, характер відносин між окремими ланками його внутрішньої структури, а також про необхідний ступінь урахування впливу зовнішнього середовища на розвиток підприємства.

Як зазначає Шершньова З.Є. [1] провідною ідеєю, що відображає сутність концепції стратегічного управління, є ідея необхідності врахування взаємозв'язку та взаємовпливу зовнішнього та внутрішнього середовища при визначенні цілей підприємства. Стратегія в цьому випадку виступає як інструмент досягнення цілей. Концепція стратегічного управління лежить в основі стратегічного мислення і

відображається у певних характерних рисах її застосування:

1. Базується на певному поєднанні теорії: системному, ситуаційному та цільовому підходах до діяльності підприємства, що трактується як відкрита соціально-економічна система. Використання тільки однієї із зазначених засад не дає змоги досягти потрібних результатів — розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

2. Орієнтує на вивчення умов, в яких функціонує підприємство. Це дозволяє створювати адекватні цим умовам системи стратегічного управління, що будуть відрізнятися одна від одної залежно від особливостей підприємства та характеристик зовнішнього середовища.

3. Концентрує увагу на необхідності збору та застосуванні баз стратегічної інформації. Аналіз, інтерпретація та застосування інформації для прийняття стратегічних рішень дає змогу визначити зміст та послідовність дій щодо змін на підприємстві завдяки зменшенню невизначеності ситуації.

4. Дозволяє прогнозувати наслідки рішень, що приймаються, впливаючи на ситуацію шляхом відповідного розподілу ресурсів, встановлення ефективних зв'язків та формування стратегічної поведінки персоналу.

5. Передбачає застосування певних інструментів та методів розвитку підприємств (цілей, «дерева цілей», стратегій, «стратегічного набору», стратегічних планів, проектів і програм, стратегічного планування та контролю тощо).

Наведені характеристики не вичерпують сутність концепції стратегічного управління, але дають змогу визначити найбільш суттєві складові, що й будуть розглянуті далі.

У сучасній літературі можна виокремити дві основні концепції стратегії — філософську та організаційно-управлінську.

Філософська концепція наголошує на загальному значенні стратегії для підприємства. Стратегію можна розглядати як філософію, якою має керуватися організація. З філософської точки зору стратегія — це:

- позиція, спосіб життя, що не дає зупинитися на досягнутому, а орієнтує на постійний розвиток;
- інтегральна частина менеджменту, що дозволяє усвідомити майбутнє;
- процес мислення, інтелектуальні вправи, які потребують спеціальної підготовки, навичок і процедур;
- відтворювана цінність, що дає змогу досягти найкращих результатів активізацією діяльності всього персоналу [2].

Організаційно-управлінська концепція стратегії пов'язана з конкурентними діями, заходами та методами здійснення стратегічної діяльності на підприємстві.

Концепція представляє собою синтез мети, принципів, змісту стратегії для досягнення мети, методів, моделей і інструментів реалізації стратегії та критеріїв оцінки ефективності механізму стратегічного розвитку в умовах нестабільності [3, с.83]. Представимо концепцію створення ефективного механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі (на рівні підприємства) у вигляді схеми (рис.1). Головною метою концепції є створення ефективного механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі в умовах нестабільності. Розглянемо більш детально основні принципи концепції.

Серед принципів ефективного механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку виділимо такі: принципи стратегічного розвитку; принципи державної підтримки; принципи міжнародного співробітництва, принципи здійснення інноваційної діяльності компанії

До принципів стратегічного розвитку відносяться:

- принцип єдності - стратегічні плани структурних підрозділів необхідно розглядати в тісному взаємозв'язку;
- принцип гнучкості та безперервності - необхідність певних змін у стратегічному плані, перехід на інший варіант плану, коригування стратегії чи її заміна під впливом динамічного зовнішнього оточення;
- принцип точності - стратегічний план підприємства повинен бути обґрунтованим, а показники — реалістичними;
- принцип участі - формування та реалізація стратегії має бути справою всього персоналу підприємства, стратегічне планування необхідно здійснювати на всіх рівнях управління підприємством;
- принцип наступності - стратегічний план підприємства повинен бути підставою для розробки поточного та оперативного планів.
- принцип адаптивності - стратегічний план повинен враховувати вимоги з боку зовнішнього оточення, а стратегія — використовувати можливості зовнішнього середовища;
- принцип комплексності - врахування всіх факторів, які впливають на вибір стратегії, та формування певного переліку стратегій, які охоплюють усі функціональні сфери підприємства;
- принцип багатоваріантності - необхідність розробки альтернативних стратегій розвитку підприємства та формування оптимістичного, песимістичного і найбільш ймовірного варіантів стратегічного плану;
- принцип креативності - доцільність використання не тільки інструментарію формальних методів, а й необхідність сполучення творчого та інтуїтивного підходів;
- Принцип науковості - застосування науково-методичних підходів, використання сучасних наукових методів та інструментарію формування системи показників стратегічного плану.

Принципи державної підтримки:

- науковості. Залучення вітчизняних наукових установ та окремих науковців до визначення принципів державної політики у сфері телекомунікацій, спрямування їх діяльності на вирішення системних питань, що впливають на розвиток телекомунікацій;
- ефективності використання ресурсів. Розвиток науково-технічної та регуляторної політики у зазначеній сфері шляхом прискореного розроблення рекомендацій, нормативних документів і регламентів, організації пошукових і науково-дослідних робіт з оптимального використання наявних ресурсів (фінансових, трудових, матеріальних, частотних, номерних, адресних тощо) з метою підвищення ефективності діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій;
- цільового призначення коштів. Сприяння залученню зовнішніх та внутрішніх інвестицій для розвитку телекомунікаційних мереж у сільській, гірській місцевості і депресивних районах.
- динамічності, відповідності європейським стандартам. Сприяння структурним, технічним і технологічним перетворенням у сфері телекомунікацій, підвищенню ефективності регуляторного впливу на ринок телекомунікацій з використанням рекомендацій міжнародних організацій (Міжнародного союзу електров'язку, Європейського інституту стандартів у сфері телекомунікацій, Європейської конференції Адміністрацій пошти та телекомунікацій) стосовно організаційних, технічних і фінансових аспектів діяльності.
- регулятивності. Нормативно-правове забезпечення діяльності у сфері телекомунікацій.
- фінансового забезпечення. Фінансова підтримка проведення науково-дослідних робіт з питань розвитку і побудови мереж наступного покоління в Україні.

Основною метою міжнародного співробітництва України у сфері телекомунікацій є забезпечення захисту інтересів держави в міжнародних організаціях з міжнародного розподілу частот, номерного ресурсу, прийняття принципових рішень з розвитку телекомунікацій, інтеграція у європейські і міжнародні телекомунікаційні інфраструктури.

Принципи міжнародного співробітництва:

- участі, партнерства - участь у реалізації спільних проектів з питань розвитку телекомунікацій;
- рівноправності - співробітництво на двосторонній основі;
- гнучкості, відповідності - співробітництво на рівні регіональних державних та самоврядних недержавних організацій;

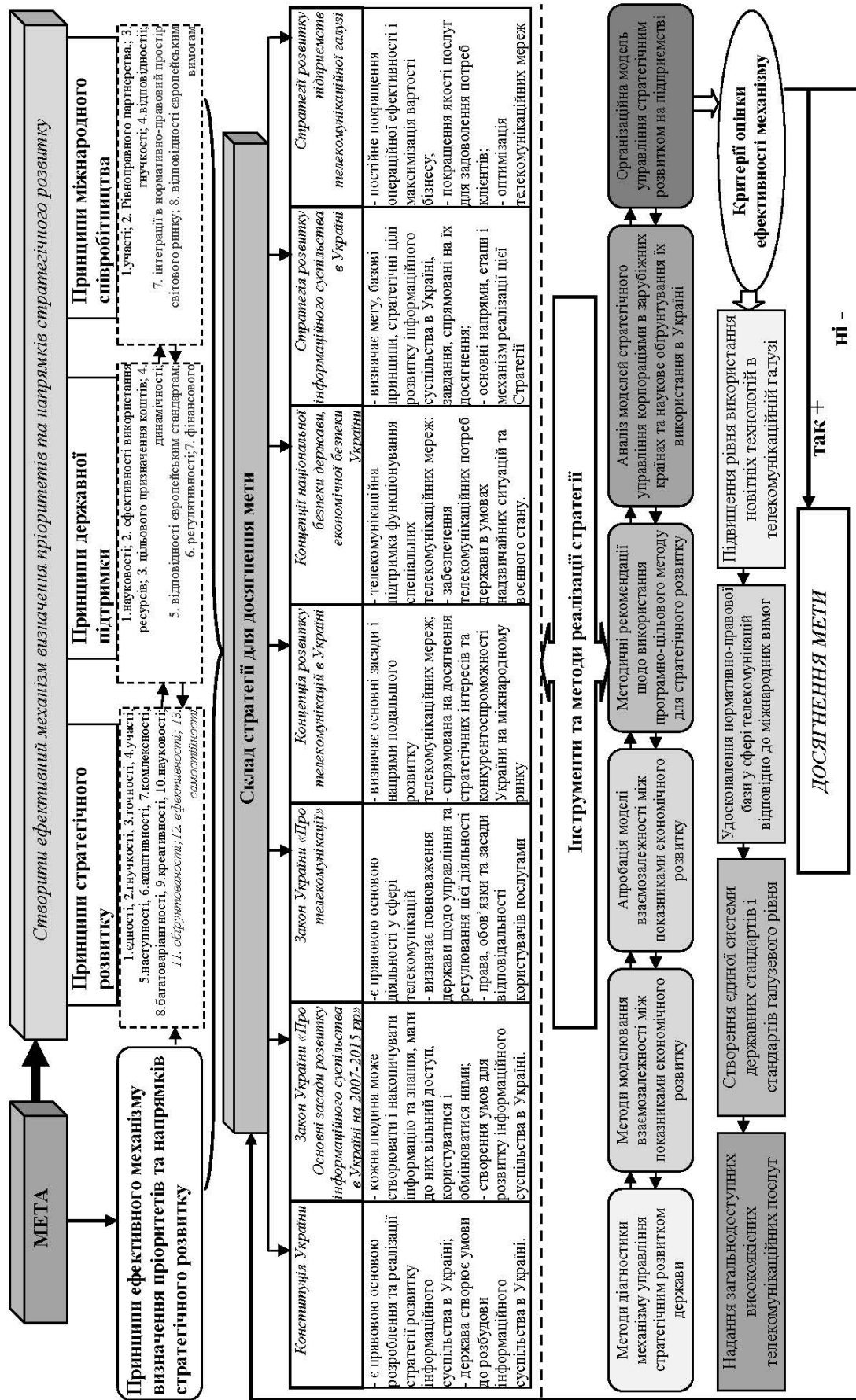

Рис. 3.1. Концепція створення ефективного механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі

- інтеграції в нормативно-правовий простір світового ринку - запровадження механізму регулювання зв'язку за європейськими принципами з метою інтеграції телекомунікацій України в нормативно—правовий простір конкурентного світового телекомунікаційного ринку відповідно до вимог СOT і інтеграції України в систему телекомунікацій ЄС;

- відповідності європейським вимогам - участь, у тому числі на постійній основі, у роботі міжнародних організацій, міжурядових організацій з питань управління Інтернет, у міжнародних зустрічах з побудови інформаційного суспільства з метою адаптації телекомунікацій України до вимог глобальної інформаційної інфраструктури та до положень міжнародних угод про побудову інформаційного суспільства [4].

Розвиток телекомунікацій повинен здійснюватися з урахуванням телекомунікаційних потреб національної безпеки та оборони держави.

На сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу, посилення нестабільності зовнішнього середовища і поглиблення процесу глобалізації кардинально змінюється підхід до сутності і змісту інноваційних внутрішньо-корпоративних процесів. Чітко простежуються два нових принципи здійснення інноваційної діяльності компанії – комплексність і безперервність.

Принцип комплексності відображається у визначенні інновацій як нововведень у всіх сферах господарської діяльності компанії з метою досягнення довгострокової ефективності шляхом прогнозування та адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Принцип безперервності передбачає, що інновації виступають не одноразовими заходами щодо підвищення доходності компанії чи збільшення її ринкової частки, а перетворюються на норму функціонування й основу конкурентної системи [5].

Серед складових концепцій слід також відмітити інструменти та методи реалізації стратегії, зміст стратегії, критерії оцінки ефективності механізму, що будуть досліджуватись в подальшому.

Висновки та пропозиції. Телекомунікації стали однією з ключових галузей світової економіки, що вносять значний вклад в зростання ВВП і визначають рівень конкурентоспроможності країн. Для успішного функціонування в умовах нового інформаційного суспільства всім ринковим суб'єктам необхідно своєчасно адаптуватися до останніх досягнень телекомунікаційних компаній. У зв'язку з цим актуальним є дослідження питань, пов'язаних з розробкою концепції створення ефективного механізму визначення пріоритетів та напрямків стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі, визначення тенденцій розвитку даної галузі, дослідження та аналіз інноваційної діяльності телекомунікаційних компаній, виявлення основних шляхів підвищення ефективності їх стратегій.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Стратегічне управління [Електронний ресурс]: / З.С.Шершньова. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/11/42/>
2. Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти / Ю. Калиніченко // Галицький економічний вісник. – 2010. – №4(29). – с.106-115.
3. Дехтяр Я.Р. Концептуальні і організаційні основи створення ефективного механізму фінансування соціального захисту населення України в умовах соціально-орієнтованих реформ / Я.Р.Дехтяр, В.М.Білопольська // Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету / ред. кол. Беспалова С.В. та ін.. – Донецьк: ДонНУ, 2013. – Т.2. – С.81-87
4. Концепція розвитку телекомунікацій в Україні [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/316-2006-%D1%80>
5. Федоркіна І. Ю. Інноваційні підходи до розвитку ринку телекомунікацій / І. Ю. Федоркіна // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. – 2012. - №39(2). – С.247-266.

УДК 336.018

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ КОМЕРЦІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Шакура О.О., к.е.н., доцент кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного університету

Шакура О.О. Сутність та особливості системи комерційного страхування

Метою статті є дослідження економічної та правової природи страхування як механізму перерозподілу ризику, що дозволить встановити сутність системи комерційного страхування як категорії.

На основі порівняльного методу проведено аналіз розвитку уявлень щодо сутності страхування, методи синтезу економічної інформації дозволили виявити елементи, що є складовими економічного змісту страхування, обґрунтувати комерційне страхування як один з видів підприємницької діяльності, який характеризує ряд особливостей тощо.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що в статті вперше надано визначення системі комерційного страхування, під якою слід розуміти державно регульовану форму централізації і концентрації капіталу, який формується з внесків страхувальників для забезпечення майнових інтересів громадян та юридичних осіб, при настанні страхових випадків, за якої для виконання цих завдань створюється страхова організація, мета якої – отримання прибутку.

Теоретична і практична значущість результатів полягає в тому, що отримані за ходом дослідження висновки та положення сприяють поглибленню наукового знання про комерційний бік страхування і дозволять аргументовано підійти до формування механізмів управління розвитком системою комерційного страхування, що забезпечить національній економіці довгостроковий, стабільний економічний зріст.

Ключові слова: страхування, страхові відносини, функції страхування, страховий фонд, комерційне страхування, система комерційного страхування.

Шакура О.А. Сущность и особенности системы коммерческого страхования

Целью статьи является исследование экономической и правовой природы страхования как механизма перераспределения риска, что позволит установить сущность системы коммерческого страхования как категории.

Так, на основе сравнительного метода проведен анализ развития представлений о сущности страхования, методы синтеза экономической информации позволили выявить элементы, составляющие экономическое содержание страхования, обосновать коммерческое страхование как один из видов предпринимательской деятельности, который характеризуют ряд особенностей.

Научная новизна результатов исследования заключается в том, что в статье впервые дано определение системе коммерческого страхования, под которой следует понимать государственно регулируемую форму централизации и концентрации капитала, который формируется из взносов страхователей для обеспечения имущественных интересов граждан и юридических лиц, при наступлении страховых случаев, при которой для выполнения этих задач создается специализированная страховая организация, цель которой – извлечение прибыли

Теоретическая и практическая значимость результатов состоит в том, что полученные в ходе исследования выводы и положения способствуют углублению научного знания о коммерческой стороне страхования и позволят аргументированно подойти к формированию